

De maakbare markten - niet alles valt te privatiseren

Auteur(s):

Crone, F.J.M.
PvdA

Verschenen in:

ESB, 85e jaargang, nr. 4251, pagina 308, 14 april 2000

Rubriek:**Trefwoord(en):**

Eindelijk komt in ons land de discussie over marktwerking en privatisering van publieke taken en netwerken uit het ideologische vaarwater. De voortreffelijke kabinetsnotitie over privatisering van publieke netwerken kiest de pragmatische lijn. Per sector moet vaststaan dat de publieke belangen gewaarborgd zijn: de ene keer door geen privatisering toe te staan (water), de andere keer door een mix van liberalisering en publiek eigendom van cruciale netwerken (elektriciteit). Kortom: zijn markten maakbaar dan is het goed.

Maar we willen niet van de regen in de drup raken: overheidsmonopolies mogen geen private monopolies worden. Markten zijn vaak maakbaar: als er vele spelers zijn, als er algemeen mededingingstoezicht is en als er (potentieel) concurrerende technologie is. Juist bij monopolienetwerken is concurrentie echter vaak niet mogelijk. Je moet dan een private eigenaar verhinderen om monopolieprijzen te rekenen en je moet vrije toegang, dienstverlening en innovatie afdwingen. En zeker mag de private eigenaar geen strategische kennis, verkregen als netbeheerder, misbruiken voor commerciële doeleinden. Omdat er geen privaat risico wordt gedragen, is een laag rendement voldoende. Komt het rendement ruim boven de obligatie-rente uit, dan heeft de toezichthouder gefaald.

Kortom, als je de private kat op het publieke spek bindt, moet je hem vervolgens de ogen uitsteken, oren dichtstoppen en nagels uittrekken. Immers, de private eigenaar mag zich nergens mee bemoeien. Dat zijn we nu aan het regelen in netwerken door ze onder extreem sterke toezicht- en regels te plaatsen. Kunnen we dan niet beter netwerken in publiek eigendom houden en zegt de private eigenaar dan niet graag: geef mijn portie maar aan fikkie? Er is een andere, meer realistische, optie: het management via tijdelijke concessies uitbesteden. Dat is het beste van twee werelden: een optimale marktprikkel gecombineerd met de zekerheid van het publieke eigendom.

Zie ook:

A.L. Bovenberg en C.N. Teulings, [De economie van privatisering](#)

W.C.G. Voûte-Doste, [Liberaliseren en privatiseren in het belang van de consument](#)

J. van Walsem, [Markt en overheid](#)

J.S.J. Hillen, [Maatwerk in privatiseren](#)